

en cadeau til den menneskelige Dumhed. Jeg tror, han her ikke har sigtet meget forkert.

Jeg tillod mig i sidste Samling at udtale Ønsket om en Valgretsreform, der ikke paa noget Punkt indeholdt privilegeret Valgret efter Stand eller efter Penge, men med nogle andre virkelige og virkende Garantier, og jeg pegede der blandt andet paa de saakaldte Aldersklasser. Og jeg vil gerne gøre opmærksom paa, at dette Krav er endog fra radikal Side i Sommer betegnet som et, man ganske vist ikke vilde have gennemført, men som i Virkeligheden ikke kunde angribes ud fra et demokratisk Synspunkt. Den højtærede Konseilspræsident udtalte sig en Gang i Sommer overordentlig skarpt mod Skellet ved de 40 Aar, antagelig fordi han har ment, at det var saadan noget rent tilfældigt med disse 40 Aar. Men hvorfor saa ikke gaa en anden Vej paa dette Omraade og lade den ene Halvdel af Vælgerne være dem, der længst have været Vælgere i Kommunen? Derved opnaar man at faa tilvejebragt et Valgelement ud fra Fordring om personlig Erfaring og dermed følgende større Ansvarsfølelse i Forbindelse med en større kommunal Indsigt og Interesse.

Der blev talt her i Gaar — og i Aftes drejede vistnok den sidste Replik, der hørtes her i Salen, sig derom — noget om disse Kostemmer, disse Andelsmejerier, i hvilke der stemtes enten efter Medlemmer eller efter Køer. Jeg vil sige, at nu har jeg i mange Aar og ikke mindst i denne Sommer saa ofte hørt Tale om Gaardmændenes Forpligtelse til at gaa til den lige og almindelige Valgret, fordi man havde den i Andelsmejerierne, at jeg nu kunde have Lyst til at prøve, om man ikke med en enkelt lille Bemærkning kunde gøre Ende paa denne Argumentation. Disse Køer ere nu slæbte om fra Skagen til Gedser, fra Esbjerg til Køge, saa at jeg som Ven af Dyrebeskyttelsen nødig vil have dem slæbte mere omkring. Forholdet er nemlig det, at man slet ikke kan sammenstille Spørgsmaalet om kommunal Valgret med det, der finder Sted i Andelsmejerierne. Thi hvad enten en Mand har 2 Køer eller 50, har han den samme Interesse af at faa det mest mulige ud af hvert Pund Mælk eller, som Tilfældet er hos de mere fremskredne, af hvert Pund Fløde, hans Køer præstere. Men det har ikke det mindste at gøre med det andet Spørgsmaal. Hvis Forholdet er det, at en Mand, der har 2 Køer, faar Betaling hjem for 10 eller 20, medens den, der har 50 eller 100

Køer, faar Betaling for et mindre Antal, fordi en Del af Udbyttet af hans Mælk skal gaa over paa dem, der have faa Køer, saa var der en Lighed med Valgretsspørgsmaalet. Men jeg ved ikke, at der eksisterer et saadant Andelsmejeri her i Landet.

Maa jeg endnu kun gøre et Par Bemærkninger om *Forsvarsspørgsmaalet*. Det er et Par Gange blevet omtalt, hvad Sommeren har vist, og her har den vist en stærk og stigende Stemning ude i Befolkningen, for at denne Sag skulde løses og løses forsvarligt. Der har derom lydt Røster fra alle Sider, fra de moderate, fra Reformpartiet og ogsaa fra radikale, der ikke føle sig bundne af et daarligt Parti-program, Røster om, at dette var en Sag, der ikke kunde afvises. Man vil sige, at der ingen Røst har lydt fra Socialdemokratiet. Jeg ved nu, at der ogsaa blandt de fagorganiserede Arbejdere er mange varme Forsvarsvener, men det er alligevel muligvis saa, at der ikke har lydt Røster fra socialdemokratisk Side ude i Landet; men det er egentlig ganske naturligt, for Socialdemokratiet er jo et rent militaristisk Parti, et Parti, der i en ganske udpræget Grad har sat den militaristiske Idé i System, med dens Krav om Lydighed og om at holde „Kæft, Trit og Retning“. Dette er saa udpræget gennemført, at det ikke forbavser mig, at der fra den Side intet har lydt, selv om jeg ved, at der blandt Arbejderne er mange varme Forsvarsvener.

Men den Stemning, der i de senere Maaneder er vokset frem ude i Landet, er absolut ikke til at tage fejl af. Den kloge og klare og faste Erklæring, som den højtærede Udenrigsminister forleden afgav her, er maaske fremkaldt af det Ønske, at man overfor Udlandet vilde sige sin Mening rent ud. Men den er faktisk tillige i nøje Overensstemmelse med den stigende Forstaaelse, der er ude i Befolkningen, og man maa kun haabe, at der bag ved denne Erklærings Ord ligger den alvorligste Villie til Handling. Jeg siger, til Handling. For der er en Ting, vi maa være fri for i Forsvarsspørgsmaalet, nemlig den forkerte Lyrik. Der er den blaa Fredslyrik, der fører os over Skyerne, og der er Afrustningslyrikken, som i Virkeligheden, hvis den blev gennemført, vilde betyde det eklatanteste Brud paa vor Neutralitet. Thi hvis vi afrustedes, vilde vi jo derved give den Magt, der laa os nærmest og havde lettest ved at komme til os, en Fordel fremfor en anden. Afrustningskravet i Socialdemokratiets Program er det